

Skatteutskottets betänkande

1980/81: 12

om stimulans av aktiesparandet (prop. 1980/81: 39)

Propositionen

Regeringen (budgetdepartementet) föreslår i proposition 1980/81: 39 att riksdagen antar vid propositionen fogade förslag till

1. lag om skattereduktion för aktieutdelning,
2. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370),
3. lag om ändring i uppbördslagen (1953: 272),
4. lag om ändring i taxeringslagen (1956: 623),
5. lag om ändring i lagen (1958: 295) om sjömansskatt,
6. lag om ändring i lagen (1970: 172) om begränsning av skatt i vissa fall,
7. lag om ändring i lagen (1978: 423) om skattelättnader för vissa sparformer.

I propositionen föreslås åtgärder i syfte att stimulera aktiesparandet och därigenom främja tillgången på riskkapital i näringslivet. Bakgrunden är att en höjning av soliditeten i företagen genom nyemissioner framstår som nödvändig, inte minst för att en ökning av investeringarna skall komma till stånd. Åtgärderna är främst inriktade på att stimulera till ett ökat sparande i aktier.

I detta syfte föreslås att fysiska personer och dödsbon skall medges en skattereduktion, dvs. ett avdrag från inkomstskatten med 30 % av mottagen utdelning till den del denna inte överstiger 10 000 kr. för ensamstående och 20 000 kr. för makar gemensamt. Den maximala skattereduktionen blir således 3 000 kr. resp. 6 000 kr. Skattereduktionen beräknas på utdelning på svenska börsnoterade aktier och andelar i svensk aktiefond som till minst två tredjedelar består av sådana aktier.

Vidare föreslås att det s. k. schablonavdraget vid beräkning av skattepliktig realisationsvinst för aktier som har innehafts minst två år höjs från 1 000 kr. till 3 000 kr.

En utökning av möjligheten till aktiesparande inom ramen för det s. k. skattesparandet föreslås också. F. n. är det högsta sparbeloppet 400 kr. i månaden. Förslaget innebär att maximibeloppet blir 600 kr. i månaden, varav högst 400 kr. får avse banksparande.

Mot bakgrund av att avsiktligt tillskapade realisationsförluster genom köp och försäljning av premieobligationer har använts för att åstadkomma omotiverade skattelättnader föreslås begränsningar i rätten till avdrag för sådana förluster. Förlust vid försäljning av premieobligationer skall i

fortsättningen bara få dras av mot vinst vid försäljning av samma slags egendom.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 1981 och i huvudsak tillämpas första gången vid 1982 års taxering. Begränsningarna i avdragsrätten för förluster på premieobligationer skall dock bara gälla förluster som uppkommer vid försäljningar efter utgången av år 1980.

1 Förslag till

Lag om skattereduktion för aktieutdelning

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Skattereduktion för aktieutdelning medges fysiska personer och dödsbon enligt bestämmelserna i denna lag.

2 § Med aktieutdelning avses i denna lag utdelning i pengar som utgår på

1. aktie i svenskt aktiebolag, om aktien vid den tidpunkt då utdelningen blir tillgänglig för lyftning är inregistrerad vid Stockholms fondbörs,

2. andel i svensk aktiefond, om fonden vid ingången av det år då utdelningen blir tillgänglig för lyftning till minst två tredjedelar består av vid Stockholms fondbörs inregistrerade aktier i svenska aktiebolag.

3 § Aktieutdelning medför rätt till skattereduktion endast om

1. utdelningen utgör intäkt av kapital för den skattskyldige och

2. denne är skattskyldig för utdelningen enligt 53 § kommunalskattelagen (1928:370) och 6 § lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt.

En delägare i ett handelsbolag eller i ett dödsbo, som i beskattningshänseende behandlas som ett handelsbolag, har inte rätt till skattereduktion för utdelning som har uppburits av bolaget eller boet.

4 § Underlag för beräkning av skattereduktion är summan av de aktieutdelningar som har blivit tillgängliga för lyftning under beskattningsåret, dock högst 10 000 kronor. I fråga om makar gäller att underlaget för den ena maken får överstiga 10 000 kronor i samma mån som den andra makens underlag understiger detta belopp.

Underlaget avrundas nedåt till helt hundratal kronor.

5 § Skattereduktion för aktieutdelning uppgår till 30 procent av underlaget.

6 § I fråga om skattereduktion för aktieutdelning tillämpas 2 § 4 mom. femte och sjätte styckena uppbördslagen (1953:272). Skattereduktion för aktieutdelning skall tillgodoräknas den skattskyldige före skattereduktion enligt 2 § 4 och 5 mom. uppbördslagen.

Har skattskyldig under beskattningsåret varit skyldig att erlagga sjömansskatt och har denna nedsatts enligt 12 § 4 mom. lagen (1958:295) om sjömansskatt på grund av bestämmelserna i denna lag, skall reduktionsbeloppet minskas med det belopp varmed nedsättning har skett.

7 § Bestämmelserna i denna lag om makar tillämpas på skattskyldiga som taxeras med tillämpning av 52 § 1 mom. kommunalskattelagen (1928:370) och 11 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981 och tillämpas första gången i fråga om utdelning som tas till beskattning vid 1982 års taxering. I fråga om utdelning som har blivit tillgänglig för lyftning under år 1981 skall med att aktie är inregistrerad vid Stockholms fondbörs likställas att aktien noteras på lista utgiven av sammanslutning av svenska fondkommissionärer.

2 Förslag till

Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

Häri genom föreskrivs att 35 § 3 mom. samt punkterna 3 och 4 av anvisningarna till 36 § kommunalskattelagen (1928:370) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

35 §

3 mom.¹ Realisationsvinst på grund av avyttring av aktie, andel i aktiefond, delbevis eller teckningsrätt till aktie eller andel i ekonomisk förening eller i handelsbolag eller annan rättighet som är jämförlig med här avsedd andelsrätt eller aktie, dock ej aktie eller andel i bostadsaktiebolag eller i bostadsförening som avses i 24 § 3 mom., är i sin helhet skattepliktig, om den skattskyldige innehaft egendomen mindre än två år.

Avyttrar skattskyldig egendom som avses i detta moment och som den skattskyldige innehaft två år eller mera, är 40 procent av vinsten skattepliktig. Från sammanlagda beloppet av skattepliktig realisationsvinst enligt detta stycke under ett beskattningsår, minskat med avdragsgill del av förlust vid avyttring samma år av egendom som avses i

Avyttrar skattskyldig egendom som avses i detta moment och som den skattskyldige innehaft två år eller mera, är 40 procent av vinsten skattepliktig. Från sammanlagda beloppet av skattepliktig realisationsvinst enligt detta stycke under ett beskattningsår, minskat med avdragsgill del av förlust vid avyttring samma år av egendom som avses i

¹ Senaste lydelse 1979:612.

+1 Riksdagen 1980/81. 6 saml. Nr 12

Nuvarande lydelse

detta stycke, äger skattskyldig åtnjuta avdrag med 1 000 kronor. Har den skattskyldige under beskattningsåret varit gift och levt tillsammans med sin make, får sådant avdrag åtnjutas för dem båda gemensamt med 1 000 kronor. I intet fall får dock skattskyldig åtnjuta avdrag med högre belopp än som svarar mot sammanlagda beloppet av skattepliktig realisationsvinst enligt detta stycke minskat med avdragsgill del av förlust som nyss nämnts.

Kan tillämpning av föregående stycke antas hindra strukturrationalisering som är önskvärd från allmän synpunkt, kan regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer medge befrielse därifrån helt eller delvis, om företag som berörs av strukturrationaliseringen gör framställning om detta senast den dag avyttringen sker.

Har egendom som avses i detta moment avyttrats genom sådan tvångsförsäljning som anges i 2 § första stycket 1) lagen (1978:970) om uppskov med beskattning av realisationsvinst, är – oavsett tidpunkten för förvärvet – endast 40 procent av vinsten skattepliktig.

Bestämmelsen i 2 mom. tredje stycket äger motsvarande tillämpning på egendom som avses i detta moment.

Överlåts aktie i aktiebolag eller andel i handelsbolag, ekonomisk förening eller utländskt bolag till svenskt företag inom samma koncern, skall – där ej annat följer av nionde stycket – beskattning av realisationsvinst inte äga rum, om moderföretaget i koncernen är aktiebolag eller ekonomisk förening och den överlåtna aktien eller andelen innehas som ett led i annan koncernens verksamhet än förvaltning av fastighet, värdepapper eller annan därmed likartad lös egendom. I fall som nu avses skall den överlåtna aktien eller andelen anses förvärvad av det övertagande företaget vid den tidpunkt och för den anskaffningskostnad som gällt för det överlåtande företaget. Om överlåtelsen sker till utländskt företag, kan regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer medge befrielse från realisationsvinstbeskattningen. Bestämmelserna i detta stycke om beskattning av realisationsvinst tillämpas även i fråga om avdrag för realisationsförlust. Avdrag för realisationsförlust får dock inte i något fall göras på grund av avyttring av aktier eller andelar till utländskt koncernföretag.

Har fastighet överlåtits på aktiebolag, handelsbolag eller ekonomisk förening genom fång på vilket lagfart söktes efter den 8 november 1967 av någon som har ett bestämmande inflytande över bolaget eller föreningen,

Föreslagen lydelse

detta stycke, äger skattskyldig åtnjuta avdrag med 3 000 kronor. Har den skattskyldige under beskattningsåret varit gift och levt tillsammans med sin make, får sådant avdrag åtnjutas för dem båda gemensamt med 3 000 kronor. I intet fall får dock skattskyldig åtnjuta avdrag med högre belopp än som svarar mot sammanlagda beloppet av skattepliktig realisationsvinst enligt detta stycke minskat med avdragsgill del av förlust som nyss nämnts.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

beräknas skattepliktig realisationsvinst vid hans avyttring av aktie eller andel i bolaget eller föreningen som om avyttringen avsett mot aktien eller andelen svarande andel av fastigheten. Vad nu sagts får inte föranleda att skattepliktig realisationsvinst beräknas lägre eller att avdragsgill realisationsförlust beräknas högre än enligt reglerna i detta moment. Bestämmelserna i detta stycke gäller endast om sådan fastighet utgör bolagets eller föreningens väsentliga tillgång. De gäller dock inte vid avyttring av aktie i sådant bostadsaktiebolag eller andel i sådan bostadsförening som avses i 24 § 3 mom., om avyttringen avser endast rätt till viss eller vissa men ej alla bostadslägenheter i fastigheten. Lika med lagfartsansökan anses annan ansökan hos myndighet om viss åtgärd med åberopande av fångeshandlingen. Om vinsten vid försäljning av aktie eller andel på grund av bestämmelserna i detta stycke beräknas enligt de regler, som gäller för beräkning av vinst vid avyttring av fastighet, skall avyttringen anses ha avsett den mot aktien eller andelen svarande andelen av fastigheten.

Avyttrar skattskyldig aktie i aktiebolag och finns vid avyttringen obeskattade vinstmedel i bolaget till följd av att större delen av dess tillgångar före avyttringen av aktien överlåtits på den skattskyldige eller annan, skall som skattepliktig realisationsvinst räknas vad den skattskyldige erhåller för aktien. Vid bedömande av frågan om överlåtelse av större delen av bolagets tillgångar ägt rum skall även beaktas tillgång i bolaget som inom två år efter avyttringen av aktien, direkt eller genom förmedling av annan, överlåts på den skattskyldige eller honom närstående person eller på aktiebolag, handelsbolag eller ekonomisk förening, vari den skattskyldige eller honom närstående person har ett bestämmande inflytande. Har överlåtelse av tillgång i bolaget ägt rum efter utgången av det beskattningsår då skattskyldighet för realisationsvinst vid avyttringen av aktie i bolaget uppkom, skall realisationsvinst enligt detta stycke tas till beskattning på samma sätt som vid eftertaxering för nämnda beskattningsår. Vad nu sagts äger motsvarande tillämpning vid avyttring av andel i handelsbolag eller ekonomisk förening. Riksskatteverket får medge undantag från detta stycke, om det kan antas att avyttringen av aktien eller andelen skett i annat syfte än att erhålla obehörig förmån vid beskattningen. Mot beslut av verket i sådan fråga får talan inte föras.

Avyttrar skattskyldig aktie i ett aktiebolag, vari aktierna till huvudsaklig del ägs eller på därmed jämförligt sätt innehas – direkt eller genom förmedling av juridisk person – av en fysisk person eller ett fåtal fysiska personer (fåmansbolag), till ett annat fåmansbolag, vari aktie – direkt eller genom förmedling av annan – ägs eller inom två år efter avyttringen vid något tillfälle kommer att ägas av den skattskyldige eller honom närstående person, skall som skattepliktig realisationsvinst räknas vad den skattskyldige erhåller för aktien. Lika med aktieinnehav i det bolag, som förvärvat aktien, anses den skattskyldiges aktieinnehav i ett annat fåmansbolag, som inom två år efter avyttringen förvärvar större delen av tillgångarna i något av fåmans-

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

bolagen. Har överlåtelse av aktie i det förvärvande bolaget eller i bolag, som förvärvat större delen av tillgångarna i något av fåmansbolagen, ägt rum efter utgången av det beskattningsår då skattskyldighet för realisationsvinst enligt detta stycke uppkom, får realisationsvinsten tas till beskattning på samma sätt som vid eftertaxering för nämnda beskattningsår. Vad nu föreskrivits äger motsvarande tillämpning i fråga om handelsbolag eller ekonomisk förening eller andel i sådant bolag eller förening liksom teckningsrätt till aktie eller annan rättighet jämförlig med aktie. Sker avyttringen av organisatoriska eller marknadstekniska skäl eller föreligger andra synnerliga skäl, kan regeringen eller myndighet, som regeringen bestämmer, för särskilt fall medge undantag från tillämpning av detta stycke.

Som närstående person räknas i detta moment föräldrar, far- eller morföräldrar, make, avkomling eller avkomlings make, syskon eller syskons make eller avkomling samt dödsbo vari den skattskyldige eller någon av nämnda personer är delägare. Med avkomling avses jämväl styvbarn och fosterbarn.

Anvisningar

till 36 §

3.² Förlust genom icke yrkesmässig avyttring (realisationsförlust) får *avdragas vid inkomstberäkningen i enlighet med punkt 4 nedan*. Realisationsförlust skall beräknas på samma sätt som realisationsvinst enligt punkterna 1 och 2. Vid förlustberäkningen får dock fastighets ingångsvärde *icke* beräknas på grundval av taxeringsvärde enligt punkt 2 a. sjätte eller sjunde stycket. *Ej* heller får omräkning *göras enligt* punkt 2 a. tionde stycket eller tillägg enligt punkt 2 a. tolfte stycket. Har den med förlust avyttrade egendomen innehafts under sådan tid att, om vinst i stället uppstått vid avyttringen, endast del av vinsten skulle ha räknats till skattepliktig realisationsvinst, *medges avdrag endast för* motsvarande del av förlusten. Har

3. Förlust genom icke yrkesmässig avyttring (realisationsförlust) får *dras av i den omfattning som anges i* punkt 4 nedan.

Realisationsförlust skall beräknas på samma sätt som realisationsvinst enligt punkterna 1–2 c. Vid förlustberäkningen får *en* fastighets ingångsvärde dock *inte* beräknas på grundval av *ett* taxeringsvärde enligt punkt 2 a sjätte eller sjunde stycket. *Inte* heller får omräkning *som avses i* punkt 2 a tionde stycket *ske* eller tillägg enligt punkt 2 a tolfte stycket *göras*. Har den med förlust avyttrade egendomen innehafts under sådan tid att, om vinst i stället *had* uppstått vid avyttringen, endast *en* del av vinsten skulle ha räknats till skattepliktig realisationsvinst, *är* endast motsvarande del av förlusten av-

²Senaste lydelse 1979:1146.

Nuvarande lydelse

förlusten uppkommit vid fastighetsreglering i fall som avses i punkt 4 av anvisningarna till 35 §, *medges avdrag endast för* så stor del av förlusten som belöper på vad den skattskyldige erhållit i pengar.

Att avdrag *icke* är medgivet för förlust som uppkommit före eller i samband med vissa företagsöverlåtelser framgår av punkt 6 av anvisningarna till 20 §.

4.³ *I punkt 5 av anvisningarna till 18 § angives vad som beträffande icke yrkesmässig avyttring av egen- dom ävensom deltagande i lotteri utgör en särskild förvärvskälla. Avdrag enligt punkt 3 här ovan för realisationsförlust får göras från realisationsvinst eller lotterivinst, som under samma beskattningsår uppkommit i samma förvärvskälla som realisationsförlusten. Avdrag för realisationsförlust, som icke kunnat utnyttjas på nu angivet sätt, får utnyttjas genom avdrag från realisationsvinst eller lotterivinst under senare beskattningsår än det varunder förlusten uppkommit, dock senast under det beskattningsår för vilket taxering sker sjätte kalenderåret efter det då taxering för förluståret ägt rum.*

Föreslagen lydelse

dragsgill. Har förlusten uppkommit vid fastighetsreglering i fall som avses i punkt 4 av anvisningarna till 35 §, *är* endast så stor del av förlusten *avdragsgill* som belöper på vad den skattskyldige *har* erhållit i pengar.

Att avdrag *inte* är medgivet för förlust som *har* uppkommit före eller i samband med vissa företagsöverlåtelser framgår av punkt 6 av anvisningarna till 20 §.

4. Avdrag för realisationsförlust, beräknad enligt punkt 3 ovan, får göras från *sådan* realisationsvinst eller lotterivinst som enligt punkt 5 av anvisningarna till 18 § är hänförlig till samma förvärvskälla som förlusten.

Avdraget skall i första hand göras från den realisationsvinst eller lotterivinst som är hänförlig till samma beskattningsår som realisationsförlusten. Har en förlust inte kunnat utnyttjas för avdrag nämnda beskattningsår, får avdrag för förlusten göras ett senare beskattningsår, dock senast sjätte beskattningsåret efter det till vilket förlusten är hänförlig. En på detta sätt förskjuten realisationsförlust får dras av endast mot den realisationsvinst eller lotterivinst som det senare beskattningsåret återstår sedan avdrag har gjorts för de realisationsförluster som är hänförliga till det året.

Avdrag för realisationsförlust på grund av avyttring av premieobligationer, som har utfärdats här i riket, får inte för något beskattningsår

³Senaste lydelse 1976:343.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

göras med större belopp än som motsvarar den till beskattningsåret hänförliga skattepliktiga realisationsvinst som har uppkommit vid avyttring av sådana premieobligationer.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981 och tillämpas första gången såvitt avser punkt 4 tredje stycket av anvisningarna till 36 § på förlust som uppkommer vid avyttring som sker efter utgången av år 1980 och i övrigt vid 1982 års taxering.

3 Förslag till

Lag om ändring i uppbördslagen (1953:272)

Härigenom föreskrivs att 2 § 2 mom. uppbördslagen (1953:272)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

2 mom.² I denna lag förstås med

slutlig skatt: skatt som har påförts vid den årliga debiteringen på grund av taxeringsnämnds beslut eller på grund av annat beslut, som enligt gällande föreskrifter skall beaktas vid sådan debitering, och återstår efter iakttagande av bestämmelserna om nedsättning av skatt enligt 4 och 5 mom. samt 2 § lagen (1978:423) om skattelättnader för vissa sparformer;

slutlig skatt: skatt som har påförts vid den årliga debiteringen på grund av taxeringsnämnds beslut eller på grund av annat beslut, som enligt gällande föreskrifter skall beaktas vid sådan debitering, och återstår efter iakttagande av bestämmelserna om nedsättning av skatt enligt 4 och 5 mom. samt 2 § lagen (1978:423) om skattelättnader för vissa sparformer och 5 § lagen (1980:000) om skattereduktion för aktieutdelning;

preliminär skatt: i 3 § nämnd skatt, som betalas i avräkning på slutlig skatt;

kvarstående skatt: skatt, som återstår att betala, sedan preliminär skatt har avräknats från slutlig skatt;

¹Lagen omtryckt 1972:75. Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:771.

²Senaste lydelse 1979:489.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

tillkommande skatt: skatt som skall betalas på grund av eftertaxering eller enligt beslut om debitering sedan påföringen av slutlig skatt har avslutats;

kvarskatteavgift: avgift enligt 27 § 3 mom.;

respitränta: ränta enligt 32 §;

anståndsrenta: ränta enligt 49 § 4 mom.;

ö-skatteränta: ränta enligt 69 § 1 mom.;

restitutionsränta: ränta enligt 69 § 2 mom.;

skattereduktion: nedsättning av skatt enligt 4 mom.;

särskild skattereduktion: nedsättning av skatt enligt 5 mom.;

inkomstår: det kalenderår, som närmast har föregått taxeringsåret;

uppbördsår: tiden från och med mars månad ett år till och med februari månad nästföljande år;

uppbördsmonad: mars, maj, juli, september, november och januari;

gift skattskyldig: skattskyldig som taxeras med tillämpning av 52 § 1 mom. kommunalskattelagen (1928:370) och 11 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt;

ogift skattskyldig: annan skattskyldig fysisk person än nyss har sagts.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981 och tillämpas första gången i fråga om skatt som påförs på grund av 1982 års taxering.

4 Förslag till**Lag om ändring i taxeringslagen (1956:623)**

Härigenom föreskrivs att 68 och 72 a §§ taxeringslagen (1956:623)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*68 §²

Av taxeringsnämnd beslutade taxeringar skall för varje skattskyldig införas i skattelängd.

I skattelängden antecknas särskilt

dels i avseende på statlig inkomstskatt inkomst av olika förvärvskällor med angivande tillika i fråga om skattskyldiga som avses i 9 § 3 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt huruvida inkomsten utgör A-inkomst eller B-inkomst, medgivet avdrag för underskott i förvärvskälla, sammanräknad nettointkomst (summan av inkomsterna av olika förvärvskällor,

¹Lagen omtryckt 1971:399. Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:773.

²Senaste lydelse 1979:1080.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

minskad med avdrag för underskott), medgivna allmänna avdrag som inte avser underskott i förvärvskälla, taxerad och beskattningsbar inkomst,

dels beskattningsbar inkomst enligt 2 § lagen (1958:295) om sjömansskatt och enligt 1 § 2 mom. nämnda lag skattepliktig dagpenning samt det antal perioder om trettio dagar för vilka den skattskyldige har uppburit sådan inkomst under beskattningsåret, samt sjömansskattenämndens beslut om jämkning enligt 12 § 4 mom. lagen om sjömansskatt,

dels i avseende på kommunal inkomstskatt taxerad och beskattningsbar inkomst,

dels beslut i övrigt, som avser förutsättning för avdrag enligt 48 § 2 och 3 mom. kommunalskattelagen (1928:370) eller för skattereduktion enligt 2 § 4 och 5 mom. uppbördslagen (1953:272),

dels beslut, som avser förutsättning för *sparskattereduktion* enligt 2 § lagen (1978:423) om skattelättnader för vissa sparformer,

dels beslut, som avser förutsättning för *skattereduktion* enligt 2 § lagen (1978:423) om skattelättnader för vissa sparformer *eller 5 § lagen (1980:000) om skattereduktion för aktieutdelning*,

dels beslut om avräkning av utländsk skatt eller tillämpning av progressionsbestämmelser enligt avtal för undvikande av dubbelbeskattning,

dels uppgift om *de värden på skogsmark och växande skog*, varpå skogsvårdsavgift skall beräknas,

dels uppgift om *skogsbruksvärde*, varpå skogsvårdsavgift skall beräknas,

dels skattepliktig och beskattningsbar förmögenhet, om skatt skall utgå enligt 11 § lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt.

Uppgår den enligt lagen om statlig inkomstskatt beräknade taxerade inkomsten till minst 6 000 kronor för ensamstående och till sammanlagt minst 6 000 kronor för makar, som varit gifta vid ingången av beskattningsåret och under detta år levit tillsammans, skall den beräknade taxerade inkomsten införas, även om beskattningsbar inkomst icke uppkommer.

Skattelängden skall underskrivas av lokal skattemyndighet. Den skall därefter såvitt gäller den årliga taxeringen med undantag av särskild fastighetstaxering anses innefatta taxeringsnämndens beslut.

72 a §³

Har taxering för inkomst eller förmögenhet som har beslutats av taxeringsnämnd icke införts i skattelängd inom föreskriven tid eller har sådan taxering införts för annan än den taxeringen avsett eller eljest uppenbarligen införts felaktigt i sådan längd, får länsstyrelsen eller den lokala skattemyndigheten besluta om rättelse av längden i denna del. Har beskattningsbar

³Senaste lydelse 1979:490.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

inkomst enligt 2 § lagen (1958:295) om sjömansskatt eller enligt 1 § 2 mom. nämnda lag skattepliktig dagpenning eller det antal perioder om trettio dagar för vilka skattskyldig uppburit sådan inkomst ändrats, skall myndigheten vidtaga härav betingad rättelse av längden.

Har taxering av fysisk person eller dödsbo för inkomst eller förmögenhet som har beslutats av taxeringsnämnd blivit oriktig till följd av

1) uppenbar felräkning eller uppenbart felaktig överföring av belopp i deklaration,

2) uppenbar felaktighet i fråga om uppgift till ledning för påförande av skogsvårdsavgift eller om fastighets taxeringsvärde eller avdrag som medges skattskyldig utan särskild utredning,

3) uppenbar felaktighet i fråga om allmänt avdrag, vars rätta belopp framgår av debitering, eller avdrag för premier och andra avgifter, som avses i 46 § 2 mom. första stycket 3) kommunalskattelagen (1928:370), eller motsvarande avdrag enligt 4 § 1 mom. andra stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt eller avdrag enligt 46 § 3 mom. kommunalskattelagen eller 4 § 2 mom. lagen om statlig inkomstskatt eller i fråga om grundavdrag eller uppenbar felaktighet till den skattskyldiges nackdel i fråga om sådana förutsättningar för skattereduktion eller särskild skattereduktion som enligt 68 § skall antecknas i skattelängd,

3) uppenbar felaktighet i fråga om allmänt avdrag, vars rätta belopp framgår av debitering, eller avdrag för premier och andra avgifter, som avses i 46 § 2 mom. första stycket 3) kommunalskattelagen (1928:370), eller motsvarande avdrag enligt 4 § 1 mom. andra stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt eller avdrag enligt 46 § 3 mom. kommunalskattelagen eller 4 § 2 mom. lagen om statlig inkomstskatt eller i fråga om grundavdrag eller uppenbar felaktighet till den skattskyldiges nackdel i fråga om sådana förutsättningar för skattereduktion enligt 2 § 4 eller 5 mom. uppbörds-lagen (1953:272), 2 § lagen (1978:423) om skattelättnader för vissa sparformer eller 5 § lagen (1980:000) om skattereduktion för aktieutdelning som enligt 68 § skall antecknas i skattelängd,

4) uppenbar felaktighet, varigenom A-inkomst enligt 9 § 3 mom. lagen om statlig inkomstskatt har betecknats som B-inkomst,

5) uppenbarligen för lågt avdrag enligt 50 § 2 mom. kommunalskattelagen eller motsvarande avdrag enligt lagen om statlig inkomstskatt i fall då den skattskyldiges inkomst eller, vad angår makar som båda har taxerats, de skattskyldigas inkomster helt eller delvis har utgjorts av folkpension,

får länsstyrelsen eller den lokala skattemyndigheten, om ej särskilda skäl föranleder att länsrätten bör avgöra frågan, besluta om rättelse i denna del.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Föreligger felaktighet av angivna slag får myndigheten även besluta om därav föranledd ändring av den skattskyldiges eller makens taxering i ovan angivna hänseenden.

Efter utgången av mars månad året efter taxeringsåret får rättelse enligt denna paragraf beslutas endast om anmärkning i fråga om felaktighet av den art som denna paragraf avser dessförinnan har gjorts hos den som har att besluta om rättelsen.

Innan rättelse beslutas skall, om det behövs, yttrande inhämtas från taxeringsnämndens ordförande. Innebär ifrågasatt åtgärd enligt andra eller tredje stycket höjning av taxering, skall den skattskyldige beredas tillfälle yttra sig innan rättelse sker, om hinder härför ej möter.

Beslutas rättelse eller vägras rättelse som den skattskyldige har yrkat, skall, om detta ej är uppenbart överflödigt, beslutet inom två veckor tillställas den skattskyldige i den ordning som i 69 § 4 mom. föreskrivs i fråga om underrättelse beträffande taxeringsnämnds beslut.

Talan mot beslut i fråga om rättelse enligt denna paragraf får ej föras särskilt. Talan mot taxeringen får även i den del beslutet avser föras hos länsrätten i den ordning som föreskrivs i 74, 76, 100 och 101 §§.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981 och tillämpas första gången vid 1982 års taxering.

5 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1958:295) om sjömansskatt**

Härigenom föreskrivs att 12 § 4 mom. lagen (1958:295) om sjömansskatt¹ skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

12 §

4 m o m .² Sjömansskatt enligt 7 § får genom beslut om jämkning nedsättas i den mån förutsättningarna för skattereduktion enligt lagen (1978:423) om skattelättnader för vissa sparformer är uppfyllda. Bosättning eller stadigvarande vistelse

4 m o m . Sjömansskatt enligt 7 § får genom beslut om jämkning nedsättas i den mån förutsättningarna för skattereduktion enligt lagen (1978:423) om skattelättnader för vissa sparformer eller lagen (1980:000) om skattereduktion för

¹Lagen omtryckt 1970:933. Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:777.

²Senaste lydelse 1978:424.

Nuvarande lydelse

här i riket krävs inte för jämkning enligt detta moment.

Föreslagen lydelse

aktieutdelning är uppfyllda. Bosättning eller stadigvarande vistelse här i riket krävs *dock* inte för jämkning på grund av bestämmelserna i den förstnämnda lagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981.

6 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1970:172) om begränsning av skatt i vissa fall**

Häri genom föreskrivs att 4 § lagen (1970:172) om begränsning av skatt i vissa fall¹ skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***4 §²**

Spärrbelopp enligt 3 § jämföres med sammanlagda beloppet av statlig inkomstskatt, förmögenhetsskatt, allmän kommunalskatt, landstingsmedel och egenavgifter som beräknats för den skattskyldige på grund av taxeringen (skattebeloppet). I skattebeloppet inräknas även sjömansskatt, om den skattskyldige erlagt sådan skatt under beskattningsåret.

Med egenavgifter förstås avgifter som avses i första stycket av anvisningarna till 41 b § kommunalskattelagen (1928:370).

Är den skattskyldige berättigad till nedsättning av statlig inkomstskatt eller förmögenhetsskatt genom skattereduktion som avses i 2 § 4 eller 5 mom. uppbördslagen (1953:272) eller *sparskattereduktion* enligt 2 § lagen (1978:423) om skattelättnader för vissa sparformer eller genom avräkning av utländsk skatt enligt särskilda föreskrifter, skall skattebelopp enligt första stycket beräknas som om skattereduktion eller avräkning av skatt *icke* skett.

Är den skattskyldige berättigad till nedsättning av statlig inkomstskatt eller förmögenhetsskatt genom skattereduktion som avses i 2 § 4 eller 5 mom. uppbördslagen (1953:272), 2 § lagen (1978:423) om skattelättnader för vissa sparformer eller 5 § *lagen (1980:000) om skattereduktion för aktieutdelning* eller genom avräkning av utländsk skatt enligt särskilda föreskrifter, skall skattebelopp enligt första stycket beräknas som om skattereduktion eller avräkning av skatt *inte hade* skett.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981 och tillämpas första gången i fråga om skatt som påförs på grund av 1982 års taxering.

¹Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:772.

²Senaste lydelse 1978:427.

7 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1978:423) om skattelättnader för vissa sparformer

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1978:423) om skattelättnader för vissa sparformer skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

2 §¹

Sparskattereduktion åtnjuts med 20 % av belopp som under inkomståret har insatts på särskilt lönsparkonto och som vid årets utgång inneslår på kontot samt med 30 % av belopp som under inkomståret har insatts på aktiesparkonto och som vid årets utgång motsvaras av andelar i aktiesparfond enligt lagen (1978:428) om aktiesparfonder eller inneslår på kontot för inköp av sådana andelar. Sparskattereduktion åtnjuts under förutsättning att insättningar på lönsparkonto eller aktiesparkonto har gjorts på kontot under minst sex av inkomstårets månader. Varje insättning skall uppgå till lägst 75 kronor och högst 400 kronor. Sparskattereduktion får inte beräknas på högre sammanlagt belopp än 4 800 kronor om ej annat följer av andra stycket. Sparskattereduktion får inte heller beräknas på högre belopp än som motsvaras av sådan inkomst som anges i 1 §. Öretal som uppkommer vid beräkning av sparskattereduktion bortfaller.

Har sparande enligt första stycket påbörjats under senare delen av året

Föreslagen lydelse

Sparskattereduktion åtnjuts med 20 % av belopp som under inkomståret har insatts på särskilt lönsparkonto och som vid årets utgång inneslår på kontot samt med 30 % av belopp som under inkomståret har insatts på aktiesparkonto och som vid årets utgång motsvaras av andelar i aktiesparfond enligt lagen (1978:428) om aktiesparfonder eller inneslår på kontot för inköp av sådana andelar. Sparskattereduktion åtnjuts under förutsättning att insättningar på lönsparkonto eller aktiesparkonto har gjorts på kontot under minst sex av inkomstårets månader. Varje insättning skall uppgå till lägst 75 kronor och högst 600 kronor. *Högsta belopp för insättning på lönsparkonto är dock 400 kronor. Sparskattereduktion får – utom i fall som avses i andra stycket – inte beräknas på högre sammanlagt belopp än 7 200 kronor, varav högst 4 800 kronor får avse insättningar på lönsparkonto.* Sparskattereduktion får inte heller beräknas på högre belopp än som motsvaras av sådan inkomst som anges i 1 §. Öretal som uppkommer vid beräkning av sparskattereduktion bortfaller.

Har sparande enligt första stycket påbörjats under senare delen av året

¹Senaste lydelse 1980:151.

Nuvarande lydelse

men har inte insättningar skett under sex månader, åtnjuts sparskattereduktion för sådana sparmedel först vid beräkning av skatt för det närmast följande inkomståret. Sparskattereduktion enligt detta stycke medges endast om sparandet under det sistnämnda inkomståret uppfyller de förutsättningar som anges i första stycket. Sparskattereduktion får med tillämpning av detta stycke beräknas på ett sammanlagt belopp av högst 6 800 kronor.

I fråga om sparskattereduktion tillämpas 2 § 4 mom. femte och sjätte styckena uppbördslagen (1953:272). Sparskattereduktion skall tillgodoräknas den skattskyldige före skattereduktion *och särskild skattereduktion*.

Föreslagen lydelse

men har inte insättningar skett under sex månader, åtnjuts sparskattereduktion för sådana sparmedel först vid beräkning av skatt för det närmast följande inkomståret. Sparskattereduktion enligt detta stycke medges endast om sparandet under det sistnämnda inkomståret uppfyller de förutsättningar som anges i första stycket. Sparskattereduktion får med tillämpning av detta stycke beräknas på ett sammanlagt belopp av högst 10 200 kronor, *varav högst 6 800 kronor får avse insättningar på lönsparkonto*.

I fråga om sparskattereduktion tillämpas 2 § 4 mom. femte och sjätte styckena uppbördslagen (1953:272). Sparskattereduktion skall tillgodoräknas den skattskyldige före *annan* skattereduktion.

Har skattskyldig under beskattningsåret varit skyldig att erlagga sjömansskatt och har denna nedsatts enligt 12 § 4 mom. lagen (1958:295) om sjömansskatt på grund av bestämmelserna i denna lag, skall reductionsbeloppet minskas med det belopp varmed nedsättning har skett:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981 och tillämpas första gången på insättningar som berättigar till sparskattereduktion vid 1982 års taxering.

Motioner väckta med anledning av propositionen

1980/81: 136 av Joakim Ollén m. fl. (m)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar att bifalla propositionen i vad avser begränsningar i rätten att göra avdrag för förlust vid försäljning av premieobligationer med den ändringen att sådan förlust även framgent skall få kvittas mot vinst vid försäljning av börsnoterade aktier.

1980/81: 137 av Johan Olsson m. fl. (m, c, fp)

I motionen yrkas

1. att riksdagen begär att regeringen med förtur utreder och lägger fram förslag i syfte att stimulera sparande i icke börsnoterade aktiebolags aktier på samma sätt som kommer att ske med sparande i börsnoterade aktier.

2. att riksdagens uttalar sig för att man i det fortsatta utredningsarbetet beträffande dubbelbeskattning av aktier också beaktar de icke börsnoterade företagens behov av ökat riskkapital.

1980/81: 138 av Lars Werner m. fl. (vpk)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar

1. att avslå regeringens förslag till lag om skattereduktion för aktieutdelning och medförande följdändringar i andra lagar.

2. att avslå regeringens förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen med anledning av förslaget om höjt schablonavdrag vid beräkning av realisationsvinst.

3. att hos regeringen hemställa om förslag om av skaffande av det s. k. skattesparandet.

1980/81: 139 av Erik Wörnberg m. fl. (s)

I motionen yrkas att riksdagen avslår propositionen utom i vad avser begränsningar i rätten till avdrag för förlust vid avyttring av premieobligationer.

Motioner väckta under den allmänna motionstiden 1980

1979/80:1076 av Rolf Andersson (c)

I motionen hemställs att riksdagen hos regeringen begär att samverkan säkras mellan den i finansplanen aviserade utredningen om viss lindring i aktievinstbeskattningen och kooperationsutredningen i syfte att få till stånd en översyn av dubbelbeskattningseffekten även för kooperativa föreningar så att ej ytterligare diskriminerande skillnader i ekonomiskt hänseende uppstår mellan olika företagsformer.

1979/80: 1595 av förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m)

I motionen hemställs att riksdagen i enlighet med vad som anförs i motionen hos regeringen begär

1. en analys av aktieaffärernas struktur och effekterna av gällande skatteregler för aktiemarknaden.

2. ett skyndsamt förslag till förenklad och lindrad reavinstbeskattning vid försäljning av aktier som innehafts mer än 2 år.

Yttrande från annat utskott

Finansutskottet har yttrat sig i ärendet. Yttrandet har tryckts separat.

Utskottet

I syfte bl. a. att stimulera aktiesparande och att främja tillgången på riskvilligt kapital i näringslivet föreslås i propositionen vissa lättnader i beskattningen av utdelning på aktier och i realisationsvinstbeskattningen av tvåårsaktier. Propositionen grundar sig här på ett delbetänkande från kapitalvinstkommittén. Stimulanserna innefattar också ökade möjligheter att spara aktier inom ramen för det s. k. skattesparandet.

Skattereduktionen har utformats som ett avdrag från inkomstskatten med 30% av den mottagna utdelningen på börsnoterade aktier och vissa därmed jämställda värdepapper och beräknas på en skattepliktig utdelning av högst 10 000 kr. för ogift och 20 000 kr. för makar gemensamt. Beträffande beskattningen av realisationsvinst på äldre aktier föreslås att schablonavdraget höjs från 1 000 till 3 000 kr. Vidare utökas det högsta sparbeloppet i skattesparandet från 400 till 600 kr. i månaden, varav högst 400 kr. får avse banksparande.

I motionerna 138 (vpk) och 139 (s) yrkas avslag på propositionen i nu angivna delar, framför allt med hänvisning till att åtgärderna enligt motionärernas mening leder till alltför stora skattelättnader. I s-motionen vitsordas att det är nödvändigt att stärka företagets soliditet och tillgång på riskkapital, men motionärerna föreslår att man i stället skall anlita en ökad kollektiv kapitalbildning, bl. a. i form av löntagarfonder. I motionen hänvisas också till de olika åtgärder inom näringspolitiken och till de allmänna sparstimulanser som motionärerna föreslagit i annat sammanhang.

De övriga motioner som utskottet behandlar i detta sammanhang berör framför allt vissa utredningsfrågor.

Som framgår av proposition 1980/81: 20 och den nu aktuella propositionen är det av grundläggande betydelse för hela vår ekonomi att näringslivets konkurrenskraft och produktionskapacitet förstärks. Detta innebär bl. a. att investeringsnivån under en följd av år bör ligga väsentligt högre än f. n. En av förutsättningarna för en positiv utveckling är att soliditeten inom näringslivet, som sjunkit under hela 1970-talet, förbättras, och för att uppnå detta behöver nytt riksvilligt kapital skjutas till. Företagens möjligheter att dra till sig sådant kapital har emellertid varit begränsade. En av orsakerna här till är att skattereglerna för aktier framstår som särskilt ogynnsamma jämfört med andra placeringar, bl. a. på grund av dubbelbeskattningen av bolagsvinster och realisationsvinstbeskattningens utformning.

Som departementschefen framhåller är det av flera skäl uppenbart att åtgärder för att förbättra villkoren för aktiesparande är starkt påkallade, inte minst för att komma till rätta med balansbristerna i landets ekonomi. Denna bedömning delas av finansutskottet, som i sitt yttrande över propositionen framhåller att åtgärder som syftar till att öka sparandet i aktier har hög angelägenhetsgrad. Samtidigt bör framhållas att de åtgärder

som föreslås i motion 139 delvis är av sådan karaktär att de bör provas först när resultatet av pågående utredningsarbete föreligger och att de i övrigt knappast kan anses ägnade att tillgodose syftet med de nu aktuella förslagen.

Förslaget till skattereduktion för aktieutdelningar är avsett som en provisorisk lindring av dubbelbeskattningen av bolagsvinster i avvaktan på mer definitiva regler. I propositionen anförs bl.a. att lättnaderna bör kunna stimulera även sådana hushåll som tidigare inte innehar aktier till sparande i denna form. Med hänsyn härtill och för att inte försvåra övergången till ett nytt system har departementschefen begränsat effekterna så att reduktionen medges endast för den del av utdelningarna som inte överstiger det angivna gränobeloppet. Eftersom avsikten är att reglerna endast skall gälla under ett par år har bestämmelserna utformats så enkelt som möjligt.

Av vad utskottet redan anfört framgår att utskottet i huvudsak ansluter sig till departementschefens bedömningar. Enligt utskottets uppfattning är de föreslagna åtgärderna väl ägnade att tillgodose sitt syfte, och utskottet har i princip inte något att erinra mot utformningen av bestämmelserna. Med anledning av vad som anförts i motionerna 138 och 139 vill utskottet understryka att det inte är fråga om att beskatta aktieinkomsterna lindrigare än andra inkomster utan endast att mildra den nuvarande särskilt hårda beskattningen. Utskottet instämmer också i departementschefens uppfattning att åtgärden utgör en av förutsättningarna för att på sikt förbättra landets ekonomi. Med hänsyn till det nuvarande budgetläget förordar utskottet emellertid att den i propositionen föreslagna beloppsgränsen sätts ned till 7 500 kr. för ogift och 15 000 kr. för makar gemensamt. Utskottets förslag är också avsett att ytterligare underlätta den kommande övergången till ett mer permanent system för att lindra dubbelbeskattningen.

Med denna ändring tillstyrker utskottet propositionen i denna del och avstyrker motionerna 138 och 139 i denna del.

Reglerna för det s. k. skattesparandet innebär att den som har A-inkomst och regelbundet sparar i detta system erhåller en särskild skattereduktion. Denna skattereduktion får beräknas på ett årligt sparbelopp av högst 4 800 kr. Reduktion medgavs från början med 20% av det sparade beloppet men höjdes förra året till 30% för sparande i aktiefond. Bakgrunden härtill var bl. a. att lönsparandet i aktier ställt sig oförmånligt jämfört med banksparat och att aktiesparandet fått en begränsad omfattning.

Finansutskottet har i sitt yttrande tillstyrkt förslaget. Även skatteutskottet anser att åtgärder för att främja sparandet i aktier bör vidtas inom ramen för denna sparform. Utskottet tillstyrker således propositionen och avstyrker motionerna 138 och 139 även i denna del. Utskottet kan inte heller biträda det i motion 138 framställda yrkandet om förslag till avskaffande av denna sparform.

Förslaget i propositionen om att höja schablonavdraget vid realisationsvinst på tvåårsaktier från nuvarande 1 000 kr. till 3 000 kr. skall bl. a. ses mot bakgrund av att reglerna för realisationsvinstberäkningen är komplicerade och att avdraget därför fyller en viktig förenklingsfunktion.

Det i motion 1979/80: 1595 framställda yrkandet om skyndsamt förslag till en förenklad och lindrad reavinstbeskattning på tvåårsaktier motiveras med att aktierna skattemässigt ställts i strykclass och att de krångliga reglerna innebär risk för rättsförluster samt avhåller många från att placera sitt kapital i aktier.

Avslagsyrkandena i motionerna 138 och 139 grundar sig på uppfattningen att förslaget i propositionen medför ej motiverade lättnader i beskattningen.

Som anförs i propositionen innebar schablonavdraget när det infördes att aktier upp till ett värde av 5 000 kr. under ett år kunde försälas skattefritt. En uppräknig av denna summa med hänsyn till penningvärdeförändringarna leder till att schablonavdraget vid nuvarande skatteregler bör bestämmas till 3 000 kr. Därtill kommer att en sådan höjning leder till lättnader i det krängel som nuvarande beskattningsregler kan medföra vid aktieförsäljningar och att den även av detta skäl kan lämna ett icke oväsentligt bidrag till den eftersträlvade stimulansen av aktiesparandet.

Med det anförda tillstyrker utskottet propositionen och avstyrker motionerna 138 och 139 även i denna del. I den mån yrkade 1 i motion 1979/80: 1595 inte är tillgodosett avstyrker utskottet detsamma.

I fråga om realisationsvinstbeskattningen tar departementschefen upp en fråga rörande realisationsförlust på premieobligationer. I viss omfattning har gällande regler för sådana obligationer utnyttjats systematiskt av skattskyldiga som har gjort realisationsvinster på t. ex. aktier eller fastigheter. Som anförs i propositionen har detta gått till så att man köpt en större mängd obligationer före dragningen och sålt dem kort tid därefter. Den kursförlust som har uppkommit — och som i princip motsvarar värdet av att delta i dragningen — har hittills i sin helhet varit avdragsgill och har kunnat utnyttjas till kvittning mot realisationsvinster. Samtidigt gäller att de vinster som utfaller vid dragningen inte träffas av inkomstskatt, i motsats till vad som gäller exempelvis i fråga om utdelning på aktier. Departementschefen framhåller att premieobligationerna är riktade speciellt till småsparare och att det är ägnat att inge olust när de utnyttjas som spekulationsobjekt. Han föreslår därför att avdrag för realisationsförluster på premieobligationer i fortsättningen skall få kvittas endast mot realisationsvinster på premieobligationer.

I motion 136 (m) yrkas att avdrag i fortsättningen skall få göras även från vinst vid försäljning av börsnoterade aktier. Motionärerna instämmer i uppfattningen att avdragsrätten bör begränsas men anför att förslaget i propositionen i stor utsträckning kommer att drabba småspararna och

allmänheten. Därtill kommer att de stora kursfall för premieobligationer som kunnat konstateras sedan förslaget blev känt enligt deras mening hotar äventyra allmänhetens förtroende för statliga värdepapper.

Finansutskottet har i sitt yttrande över propositionen anfört att det inte är rimligt att statens upplåning skall vila på en osund extramarknad av det slag som den angivna kvittningsmöjligheten har skapat och tillstyrker propositionen. Finansutskottet avstyrker samtidigt att kvittningsmöjligheten skall bibehållas gentemot aktievinster, eftersom invändningarna mot gällande regler också gäller kvittning gentemot aktievinster.

Till skatteutskottet har från olika håll framförts invändningar av samma art som motionärerna åberopat mot de föreslagna begränsningarna. Mot bakgrund av de spekulationer som förekommit på premieobligationsmarknaden kan ändringar av den art som det nu är fråga om givetvis inte genomföras utan att detta påverkar kurserna på obligationer. Även om detta — i den mån obligationerna avyttras — i viss utsträckning kan drabba även andra än dem som åtgärderna riktar sig mot är detta inte något som enligt utskottets uppfattning bör hindra att angelägna ändringar av reglerna genomförs. Utskottet, som i princip instämmer i departementschefens och finansutskottets bedömningar av denna fråga, vill samtidigt konstatera att de mest flagranta fallen avsett kvittning mot stora fastighetsvinster. Mot denna bakgrund har utskottet funnit det motiverat att något mjuka upp övergångsbestämmelserna.

Enligt utskottets uppfattning bör således realisationsförlust som uppkommer på premieobligationer under år 1981 få kvittas mot realisationsvinster på börsaktier under samma år. Med börsaktier avser utskottet även sådana värdepapper som enligt förslaget om skattereduktion för aktieutdelning bör jämföras med börsaktier under år 1981.

Med denna ändring tillstyrker utskottet propositionen även i denna del och avstyrker motionen 136 i den mån den inte är tillgodosedd.

I motion 137 (c, m, fp) framhåller motionärerna att de icke börsnoterade företagen har svårt att tillgodose sitt behov av riskvilligt kapital och yrkar att regeringen skall få i uppdrag att med förtur lägga fram förslag om stimulanser även för sparande i sådana aktier. De begär också att de icke börsnoterade företagens situation skall beaktas i det fortsatta utredningsarbetet.

I motion 1979/80: 1076 (c) anför motionären att en rad åtgärder vidtagits under senare år för att underlätta aktiebolagens kapitalanskaffning och att dessa åtgärder inte omfattat de kooperativa föreningarna. Han framhåller att kapitalförsörjningen är en huvudfråga för Kooperationens utvecklingsmöjligheter. Yrkandet i motionen innebär att en samverkan mellan kapitalvinstkommitté och kooperationsutredningen bör säkras i syfte att få till stånd en översyn av dubbelbeskattningseffekten även för kooperativa föreningar.

Finansutskottet har i sitt yttrande förutsatt att regeringen i det fortsatta arbetet beaktar försörjningen med riskkapital för små och medelstora företag och funnit att de direktiv som utfärdats för de pågående utredningarna synes garantera att så sker. Skatteutskottet instämmer i uppfattningen att strävandena givetvis bör vara att så långt som möjligt likställa olika företagsformer. Detta är ett önskemål som utskottet förutsätter kommer att beaktas i det pågående utredningsarbetet utan någon särskild framställning från riksdagens sida. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet motionerna 1979/80: 1076 och 1980/81: 137 i den mån de inte är besvarade genom vad utskottet anför.

I motion 1979/80: 1595 yrkas bl.a. att riksdagen begär en analys av aktieaffärernas struktur och effekterna av gällande skatteregler för aktie marknaden.

Även detta utredningskrav, som sammanhänger med det tidigare behandlade förslaget i motionen om lättnader i aktievinstbeskattningen, kommer att tillgodoses i det utredningsarbete som nu pågår på detta område. Eftersom yrkande 1 i motion 1979/80: 1595 således redan är tillgodosett, avstyrker utskottet motionen även i denna del.

De i propositionen framlagda lagförslagen berör bl. a. 72 a § taxeringslagen (1956: 623). Med det förslag som regeringen lagt fram beträffande samma lagrum i propositionen 1980/81: 69 och som utskottet tillstyrkt i sitt betänkande SkU 1980/81: 15 bör det nu behandlade ändringsförslaget utgå.

Utskottet hemställer

1. *beträffande skattereduktion för aktieutdelning m. m.*
att riksdagen med avslag på motion 1980/81: 138 yrkande 1 och motion 1980/81: 139 i denna del antar proposition 1980/81: 39 i denna del med den ändringen att skattereduktionen beräknas på en utdelning av högst 7 500 kr. för ogift och 15 000 kr. för makar gemensamt.
2. *beträffande aktiesparandet*
att riksdagen
 - a) med avslag dels på motion 1980/81: 138 yrkande 3 i vad yrkandet avser avslag på propositionen, dels på motion 1980/81: 139 i denna del antar propositionen i denna del,
 - b) avslår motion 1980/81: 138 yrkande 3 i övrigt,
3. *beträffande schablonavdraget från realisationsvinst på äldre aktier*
 - a) att riksdagen med avslag på motion 1980/81: 138 yrkande 2 och motion 1980/81: 139 i denna del antar propositionen i denna del,
 - b) att riksdagen avslår motion 1979/80: 1595 yrkande 2 i den mån yrkandet inte är tillgodosett genom vad utskottet hemställt under a,

4. *beträffande realisationsförlust på premieobligationer*
att riksdagen med anledning av motion 1980/81: 136 antar propositionen i denna del med den ändringen av övergångsbestämmelserna som utskottet förordat.
5. *beträffande vissa utredningsfrågor*
att riksdagen avslår följande motioner i den mån de inte är tillgodosedda genom vad utskottet ovan anfört och hemställt, nämligen
 - 1) motion 1979/80: 1076,
 - 2) motion 1979/80: 1595 yrkande I,
 - 3) motion och 1980/81: 137.
6. *beträffande lagförslagen*
att riksdagen till följd av vad utskottet ovan anfört och hemställt antar de vid propositionen fogade förslagen till
 - a) lag om skattereduktion för aktieutdelning med den ändringen att 4 § erhåller följande såsom utskottets förslag betecknade lydelse:

*Regeringens förslag**Utskottets förslag*

4 §

Underlag för beräkning av skattereduktion är summan av de aktieutdelningar som har blivit tillgängliga för lyftning under beskattningsåret, dock högst 10 000 kronor. I fråga om makar gäller att underlaget för den ena maken får överstiga 10 000 kronor i samma mån som den andra makens underlag understiger detta belopp.

Underlag för beräkning av skattereduktion är summan av de aktieutdelningar som har blivit tillgängliga för lyftning under beskattningsåret, dock högst 7 500 kronor. I fråga om makar gäller att underlaget för den ena maken får överstiga 7 500 kronor i samma mån som den andra makens underlag understiger detta belopp.

Underlaget avrundas — — — — hundratal kronor.

b) lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370) med den ändringen att övergångsbestämmelserna erhåller följande såsom utskottets förslag betecknade lydelse:

*Regeringens förslag**Utskottets förslag*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981 och tillämpas första gången såvitt avser punkt 4 tredje stycket av anvisningarna till 36 § på förlust som uppkommer vid avyttring som sker efter utgången av år 1980 och i övrigt vid 1982 års taxering.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981 och tillämpas första gången vid 1982 års taxering.

De nya bestämmelserna i punkt 4 tredje stycket av anvisningarna till 36 § gäller inte i fråga om förlust som uppkommit vid avyttring före ingången av år 1981.

Vid 1982 års taxering medges avdrag för förlust, som har uppkom-

*Regeringens förslag**Utskottets förslag*

mit vid avyttring av svenska premieobligationer under år 1981, högst med belopp som motsvarar skattepliktig realisationsvinst vid avyttring av obligationer av detta slag och av sådana aktier och andelar som avses i 2 § lagen (1980:000) om skattereduktion för aktieutdelning och ikraftträdande-bestämmelserna till nämnda lag.

- c) lag om ändring i uppbördslagen (1953: 272),
- d) lag om ändring i taxeringslagen (1956: 623) med den ändringen att 72 a § utgår ur förslaget,
- e) lag om ändring i lagen (1958: 295) om sjömansskatt,
- f) lag om ändring i lagen (1970: 172) om begränsning av skatt i vissa fall,
- g) lag om ändring i lagen (1978: 423) om skattelättnader för vissa sparformer.

Stockholm den 4 december 1980

På skatteutskottets vägnar:

ERIK WÄRNBERG

Närvarande: Erik Wörnberg (s), Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Valter Kristenson (s), Rune Carlstein (s), förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m), Olle Westberg i Hofors (s), Tage Sundkvist (c), Curt Boström (s), Ingemar Hallenius (c), Bo Forslund (s), Wilhelm Gustafsson (fp), Maj-Lis Löow (s)*, Olle Grahn (fp)* och Ewy Möller (m).

*Ej närvarande vid betänkandets justering.

Reservationer

Erik Wörnberg, Valter Kristenson, Rune Carlstein, Olle Westberg i Hofors, Curt Boström, Bo Forslund och Maj-Lis Löow (alla s) har till betänkandet lämnat följande reservationer.

1. beträffande skattereduktion för aktieutdelning m. m.

Reservanterna har
dels anfört följande:

De skattelättnader som regeringen nu föreslår för aktieägarna motiveras i propositionen med önskemålet att underlätta företagens anskaffning av nytt riskvilligt kapital. Samtidigt anförs att det inte är fråga om att beskatta dessa inkomster lindrigare än andra inkomster utan endast att i viss ut-

sträckning mildra den nuvarande särskilt hårda beskattningen genom att åstadkomma en provisorisk lindring av den s. k. dubbelbeskattningen av bolagsvinster. Båda dessa argument är enligt vår uppfattning helt felaktiga. För det första är det tveksamt om åtgärderna över huvud taget kommer att medföra positiva effekter för företagens anskaffning av nytt riskvilligt kapital. Skattelättnaderna utgår generellt för alla utdelningsinkomster på börsnoterade aktier och således inte enbart för nytt aktiekapital. För det andra så förekommer inte någon dubbelbeskattning av utdelning på nyemitterade aktier. Företagen är nämligen i allmänhet berättigade till avdrag under en 20-årsperiod för den utdelade vinsten med ett belopp som motsvarar det inbetalade aktiekapitalet (dock högst 10% per år). Även i övrigt har förslaget presenterats på ett bristfälligt sätt. Det kan nämnas att en höginkomsttagare med det förslag som lagts fram i propositionen får väsentligt större favörer vid beskattningen av utdelningar som omfattas av förslaget än vad som gäller i vissa andra länder som har ett system för att avräkna bolagsskatten vid aktieägarnas beskattning.

Det bör också framhållas att en höginkomsttagare enligt förslaget får sitt netto av utdelningen efter skatt nästan tredubblat, medan nettot för en låginkomsttagare stiger med ca 50%. Under sådana förhållanden bör man inte – såsom i propositionen – försöka ge ett intryck av att reformen är inriktad på småsparare och på hushållen i allmänhet.

Som anförs i motion 139 ter det sig särskilt stötande att förslagen till skattelättnader för aktieägare genomförs i ett skede, när regeringen lägger fram förslag som på olika sätt medför minskade inkomster och sociala försämringar för löntagare, barnfamiljer, pensionärer, sjuka och handikappade.

För socialdemokraterna är det angeläget att stödja alla former av samhällsnyttigt sparande, och det är också nödvändigt att stärka företagets soliditet och tillgång på riskkapital. Som framgår av motion 139 har vi också lagt fram olika förslag som verkar i denna riktning. Men den allmänna sparskattereduktion, som vi föreslår i motion 1980/81: 71, syftar till att stimulera hushållens sparande oavsett om detta sker i form av aktiesparande eller på annat sätt. Detta förslag har också utformats så att det främst kommer den stora gruppen av småsparare till del. Regeringens politik däremot syftar till att på ett medvetet sätt öka inkomst- och förmögenhetsklyftorna i samhället. Det är för socialdemokraterna självklart att denna orättfärdiga fördelningspolitik måste avvisas.

Av utskottets förslag framgår att utskottet till en del är medvetet om allvaret i vår kritik. Trots de begränsningar som utskottet föreslår kommer – om förslaget antas av riksdagen – höginkomsttagare, som utnyttjar de nya förmånerna, att få en väsentligt lägre skattebörda än den som bara har inkomst av arbete. Våra invändningar kvarstår därför till alla delar.

dels ansett att utskottet under mom. 1 bort hemställa

1. *beträffande skattereduktion för aktieutdelning m. m.*

att riksdagen med bifall till motion 1980/81: 138 yrkande 1 och motion 1980/81: 139 i denna del avslår proposition 1980/81: 39 i denna del.

2. *beträffande aktiesparandet*

Reservanterna anser – under åberopande av innehållet i reservation 1 – att utskottet under mom. 2 a bort hemställa

2. *beträffande aktiesparandet*

a) att riksdagen med bifall till motion 1980/81: 138 yrkande 3 i vad yrkandet avser avslag på propositionen och till motion 1980/81: 139 i denna del avslår propositionen i denna del.

3. *beträffande schablonavdraget från realisationsvinst på äldre aktier*

Reservanterna har
dels anfört följande:

Förslaget i propositionen innebär bl. a. att schablonavdraget vid realisationsvinstbeskattningen höjs från 1 000 till 3 000 kr. Som skäl härför åberopas framför allt penningvärdeutvecklingen sedan avdraget infördes 1966. Avdragsbeloppet fastställdes då till 500 kr. och höjdes efter en omläggning av aktievinstbeskattningen till 1 000 kr. fr. o. m. 1979 års taxering. En omprövning av avdraget med hänsyn till penningvärdeförändringarna skulle medföra en blygsam höjning jämfört med vad som nu föreslås av regeringen och kan enligt vår uppfattning inte heller anses motiverad av andra skäl. Vi avstyrker således propositionen i denna del.

dels ansett att utskottet under mom. 3 bort hemställa

3. *beträffande schablonavdraget från realisationsvinst på äldre aktier*

att riksdagen

- a) med bifall till motionerna 1980/81: 138 yrkande 2 och 1980/81: 139 i denna del avslår propositionen i denna del.
b) avslår motion 1979/80: 1595 yrkande 2.

4. *beträffande realisationsförlust på premieobligationer*

Reservanterna har
dels anfört följande:

I propositionen föreslås vissa begränsningar av möjligheterna till avdrag för realisationsförlust på premieobligationer. De uppmjukningar som utskottet förordar beträffande detta innebär att de osunda spekulationer som förekommit med premieobligationerna kommer att kunna fortgå även under 1981. Detta kan enligt vår uppfattning inte vara ägnat att återställa

förtroendet för premieobligationerna, och utskottets förslag kan inte heller anses ligga i småspararnas intresse.

Finansutskottet har avstyrkt att kvittning av realisationsförluster skall få ske mot aktievinster, och på denna punkt instämmer vi i finansutskottets bedömning. Vi tillstyrker således propositionen i denna del och avstyrker motion 136.

dels ansett att utskottet under mom. 4 bort hemställa

4. *beträffande realisationsförlust på premieobligationer*
att riksdagen med avslag på motion 136 bifaller propositionen i denna del.

5. *beträffande lagförslagen*

Med hänvisning till innehållet i reservationerna 1–4 anser reservanterna att utskottet under mom. 6 bort hemställa

6. *beträffande lagförslagen*

- a) att riksdagen antar det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370) med den ändringen att 35 § 3 mom. utgår ur förslaget,
- b) att riksdagen avslår propositionen i övriga delar.